

Positionspapper

Vår samtid är postkolonial

Beslutad av styrelsen för LSU 150921.

Bakgrund

LSU har en tradition av att arbeta för ökad inkludering och tillgänglighet inom den egna organisationen så väl som samhället i stort. Inkludering och tillgänglighetsfrågor handlar om att respektera allas mänskliga rättigheter och att möjliggöra för fler personer att organisera sig för positiv samhällsförändring. Genom åren har fokus ägnats åt olika områden. Ett aktuellt område är frågor kopplade till hur rasism och relaterade fenomen påverkar unga människors möjligheter, såväl i det svenska samhället som inom LSU

Vid antagandet av LSU:s idéprogram 2014 slogs det tydligt fast att LSU och den svenska ungdomsrörelsen ska vara en motkraft mot rasistiska och antidemokratiska krafter samt motverka strukturell rasism. Sedan september 2014 har en process genomförts i LSU med syfte att öka den sociala tillgängligheten för personer som rasifieras som icke-vita inom LSU:s verksamhet. Processen avslutades i mars 2015 med slutsatsen att LSU som en del i att skapa förutsättningar för alla ungas jämlika organisering bör formulera ett erkännande av existensen och betydelsen av problem kopplade till Sveriges och världens koloniala och rasistiska förflutna.

Detta positionspapper är till för att peka ut en riktning för LSU och för att ge förtroendevalda och anställda inom LSU en grund att stå på när det gäller att diskutera och hantera frågor kopplade till postkolonialism.

Varför ett erkännande

I det svenska samhället råder det en brist på samtal om vår samtid som postkolonial. LSU menar att bristen på benämning och erkännande av vårt samhälles koloniala förflutna och rasistiska samtid får stora negativa konsekvenser för individer och samhället i stort.

Problem som inte tydligt beskrivs eller definieras är svåra att förändra. De existerar men är osynliga för oss. När vi formulerar ett språk kan vi använda det för att benämna problem och därmed förstå och motverka dessa. Det antirasistiska arbetet i Sverige och världen kräver så väl teoretisk förståelse som praktisk handling. LSU tror att diskussionen om vår samtid som postkolonial kan vara en viktig pusselbit i att beskriva och motverka dagens rasism och underlätta alla ungas tillgång till jämlik organisering.

Detta dokument pekar ut en riktning för hur och varför LSU menar att vår samtid är postkolonial och vad detta får för konsekvenser.

Erkännande är en metod för att angripa sociala orättvisor. Ett erkännande av ett problem eller situation är ett sätt att uppmärksamma ett förhållande, bekräfta dess betydelse och skapa medvetenhet. För ett antal år sedan introducerades normkritiken inom LSU. Den hade som metod att beskriva och fokusera normer som ett sätt att förstå och förändra ojämlika förhållanden. Att erkänna betydelsen av vår koloniala historia för dagens rasism och beskriva postkoloniala tankemönster ser vi som en vidareutveckling inom LSU:s normkritiska tradition.

Att övervinna en femhundraårig kolonial samt postkolonial historia och dess tankemönster kan verka väldigt svårt. Vi är övertygade om att det börjar med något lätt, ett erkännande av nuvarande situation och problem.

Vår samtid är postkolonial

Vår samtid är postkolonial. Det innebär tre insikter som bygger på varandra:

1. Vi lever i en värld som har en kolonial och rasistisk historia
2. Den koloniala och rasistiska historien har format vår samtid och vår miljö
3. Konsekvenserna av den koloniala och rasistiska historien är därmed en del av oss själva

Kolonialismen är inte något som tillhör det förflutna utan präglar fortfarande i hög grad vår samtid. Det koloniala projektet var och är fortfarande intimt sammanlänkat med den europeiska rasismen.

I dagens Sverige benämns sällan nutiden som postkolonial. Det finns en stark norm¹, som (ofta i antirasismens namn) fördömt och tabubelagt koloniala och rasistiska tankemönster. Detta har ibland försvårat en öppen dialog kring de postkoloniala tankemönster som människor i dagens samhälle faktiskt bär med sig.

Det postkoloniala tillståndet

I det postkoloniala tillståndet är människor mer eller mindre medvetet påverkade av koloniala och rasistiska tankemönster. Alla vet, att alla andra vet, att kolonialismen och rasismen haft som följd att människor kategoriserats i grupper (raser). Vi vet också att de som kategoriserats som vita har placerats högre upp än de som kategoriserats som icke-vita i en rasmaktsordning.

¹ Exempelvis benämnd i SOU 2012:74 Främlingsfienden inom oss

Vi kan välja att fördöma och ta avstånd från dessa tankemönster, men vi kan inte radera dem från vårt medvetande. Det faktum att vi överhuvudtaget känner till dessa tankemönster har konsekvenser.

För att kunna förstå och därigenom motverka detta tillstånd måste vi stanna upp och undersöka hur dessa koloniala och rasistiska tankemönster påverkar samhället och oss själva.

Inom LSU handlar det inte minst om att titta på vilka som ges möjlighet att organisera sig och på vilka villkor. Hur ses och behandlas personer som kategoriserats i olika grupper i vår postkoloniala samtid.

Tystnadens kultur

I dagens Sverige och i många andra länder finns det en livlig diskussion om rasism. Rasism som fenomen läggs däremot ofta på grupper och individer med extrema ideologier och en mer eller mindre tydlig rasistisk agenda. Mer sällan diskuteras betydelsen av vår koloniala historia och hur det faktum att vi lever i ett postkolonialt samhälle har påverkat oss alla. Det kan vara tabu att prata om att vi alla har tankemönster som påverkats av den rasistiska och koloniala kategoriseringen av människor och det är ett hinder för öppen dialog.

Konsekvenser

I mötet mellan människor med olika bakgrund aktualiseras de postkoloniala och rasistiska tankemönstren. Det leder till en ständig risk att när som helst rasifieras och stereotypiseras. Rasifiering är ett begrepp som används för att diskutera hur människor förknippas med egenskaper eller beteenden för att de (upplevs) ha en viss etnisk härkomst eller bakgrund. Samt hur vissa sammanhang eller processer färgas av konstruerade skillnader mellan grupper som rasifieras på olika sätt. Både vita och icke-vita kan rasifieras. I det här stycket fokuserar vi på den rasifiering som sker mellan människor när en person istället för att ses som individ ses och behandlas som tillhörande en viss grupp och därmed bärare av vissa egenskaper.

En kan säga att det sociala rummet förpestas av risken för att se eller ses av andra genom en rasistisk lins. Denna rasifiering eller stereotypisering förminskar människor till förenklade objekt och är obehaglig att uppleva. Obehaget kan göra att människor väljer bort att umgås med personer med en annan bakgrund än sin egen. Ett sammanhang där människor upplever en stor otrygghet över att bli rasifierade blir därför exkluderande.

Det innebär i sin tur att personer som utsätts för negativ rasifiering och stereotypisering ges sämre möjlighet att organisera sig för sina rättigheter. Det kan leda till att viktiga och avgörande beslut tas utan att alla gruppers frågor, tankar, intressen, åsikter, upplevelser, erfarenheter etc. ges utrymme eller tas i beaktande.

LSU och det postkoloniala tillståndet

Sammanfattningsvis är de konsekvenser som rasistiska och postkoloniala strukturer får av stor relevans för LSU, våra medlemsorganisationer och samhället i stort. Vår vision om en demokratisk värld där alla unga är organiserade och har makt över sina liv och samhällsutvecklingen kräver att unga inte begränsas av det postkoloniala tillståndet.

Genom att erkänna vår samtid som postkolonial förbinder sig LSU att uppmärksamma och hantera frågor som det postkoloniala tillståndet aktualiserar.

Läs mer

- *Vit icke vit – det postkoloniala tillståndet, erkännandet och frigörelsen*, LSU (2015)
- *Kreol – ett spöke går runt i orten*, Landehag, Anton & Tasin, Lewend, Arena idé (2015)
- *Om ras och vithet i det samtida Sverige*, Hübinette, Tobias, Hörnfeldt, Helena, Farahani, Fataneh & León Rosales, René (red.) Tumba: Mångkulturellt centrum, (2012)
- *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige: en festskrift till Wuokko Knocke*, de los Reyes, Paulina, Molina, Irene och Mulinari, Diana (red). (2007)
- *Utredningen om strukturell diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet - Det blågula glashuset*, Lappalainen, Paul, (2005)
- *Jag ringer mina bröder*, Hassen Khemiri, Jonas, Dagens Nyheter, 2010-12-19